

Η ΠΕΜΠΤΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Η ΑΥΛΗ ΜΕΤΑΚΟΜΙΖΕΙ

**«Ο δρόμος περνά από μέσα»,
καινούργιος Καμπανέλλης στο
Πειραματικό Θέατρο**

Του ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΠΟΛΕΝΑΚΗ

Δοσμένοι στο κυνήγι του απόλυτου, χιμαιρικοί, χαμένοι στ' όνειρο, απροσάρμοστοι στις πρακτικές ανάγκες του καθημερινού βίου, αν και προικισμένοι με φιλότιμο και λεβεντιά, αυτά είναι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα κάποιων ηρώων του Ιάκωβου Καμπανέλλη, στα πρώτα κυρίως έργα του. («Έβδομη μέρα της δημιουργίας», «Αυλή των θαυμάτων», «Ηλικία της νύχτας»). Ο Γιάννης, η Ελένη, ο Ιορδάνης, η Μαρίνα, μορφές δικές μας, οικείες, καθημερινές κι αιώνιες, αντιπροσωπεύουν τον Έλληνα «λαϊκό» άνθρωπο που δεν άλλαξε ουσιαστικά ως τα τώρα, ακόμα κι αν μετακόμισε από την αυλή του παλιού Αθηναϊκού σπιτιού (πάει καιρός που δόθηκε αντιπαροχή), σ' ένα σύγχρονο διαμέρισμα πολυκατοικίας, αν πρόκειται οικονομικά, αν απέκτησε σπiti εξοχικό κι ακριβό αυτοκίνητο, ίσως και σκάφος. Τ' όνειρό του εξακολουθεί να παραμένει απραγματοποίητο για όσον καιρό ο άλλος, ο ταξικός εχθρός, ο γεννημένος αστός και πλούσιος, έστω κι αν ξέπασε, διαθέτει απέναντί του το τεκμήριο της υπεροχής, «άτομο» αυτός και μάλιστα «φωτισμένο» απέναντι στον απλό εκπρόσωπο της «μάζας» όπως τον βλέπει, κάτοχος της γνώσης και, κυρίως, διαχειριστής της Ιστορίας: έχει ακόμη τη δύναμη, τα «μέσα» αν θέλουμε, να μετατρέψει μια παραλίγο νίκη του ανερχόμενου οικονομικά τένος προλεταρίου

αντιπάλου του, σε θλιβερή, γελοία ήττα. Το «κάστρο» της κοινωνικής καταξίωσης δεν πέφτει αν και ετοιμόρροπο, όσον καιρό οι επιδοξοί πορθητές δεν καταλαβαίνουν ότι ο δρόμος για την άλωση του περνά από μέσα, απ' την κατάκτηση του δικού τους μηνύματος, όχι τη δουλική απομίμηση ενός ξένου, το σφετερισμό μιας γλώσσας που δεν υπήρξε ποτέ δική τους. Ο κύριος Αντωνάκος π.χ. παλαιολόγος, ήρωας του τελευταίου έργου του Καμπανέλλη που παίζεται σκηνοθετημένο απ' τον συγγραφέα στο «Πειραματικό Θέατρο της Πόλης», είναι και παραμένει μια ασήμαντη περίπτωση στο περιθώριο των κοινωνικών αγώνων, επίδοξος «Λοπάχιν» που δεν κατορθώνει ν' αξιωθεί ούτε καν τη στιγμή μιας ψευδαίσθησης θριάμβου αυτού του τελευταίου. Καλά να πάθει! Υπάρχουν εδώ όλα τα γνωρίσματα του Καμπανελλικού θεάτρου: ζωντανόι χαρακτήρες που διαγράφονται με αδρές πινελιές, «φυσικός» διάλογος, οξύτατη παρατηρητικό-

τητα μπροστά στη φαινομενολογία του καθημερινού, ωριμότητα στην απόδοση του κοινωνικού μας γίγνεσθαι. Ο Καμπανέλλης με το έργο του αυτό πιάνει κυριολεκτικά το σφυγμό της ώρας, της στιγμής που περνάμε, δίνοντας μια ρεαλιστική εικόνα του παρόντος αλλά και του κοντινού μας μέλλοντος. Έργο πολιτικό το «Ο δρόμος περνά από μέσα», δείχνει χωρίς να κατονομάζει, επισημαίνει χωρίς να καταγορεύει. Ο Καμπανέλλης, όπως πάντα, δεν ευτελίζει τους ήρωές τους. Τους συμπονά, συμπάσχει μαζί τους. Δεν κοινωνολογεί, στήνει μπροστά μας αληθινές τοιχογραφίες όπου αναγνωρίζουμε το πρόσωπό μας.

Η παράσταση υπερασπίστηκε φαντατικά το έργο. Αποφειγόντας τους ασπρόμαυρους τονισμούς φώτισε τις ενδιάμεσες καταστάσεις, τη ρευστότητα των χαρακτήρων, την πορεία τους από και προς, κερδίζοντας ένα ύψος σύγχρονης ελληνικής καθημερινότητας μολοιρασμένο απ' το τυχαίο κι

ασύμπτωτο. Με την τεχνική της μικρογραφίας διδάχθηκαν παράλληλα ρεαλιστικά οι ρόλοι: εμμονή στη λεπτομέρεια που προδίδει, στη χειρονομία που ηθογραφεί, στην έκφραση που σημαίνει, αμήχανες σιωπές, εύλογες παύσεις. Και οι πέντε ηθοποιοί απομύωσαν τη διδασκαλία. Ο κ. Ν. Βανδώρος (Φάνης Ποριώτης) έδωσε έμπειρα, με κατακτημένη τεχνική το περιγράμμα του χαρακτήρα. Έξοχος ο κ. Δημήτρης Μαυρόπουλος (Αντωνάκος) συνόψισε στα ουσιαστικά την άνοδο και την πτώση του ήρωα, συνδυάζοντας τραγικό και φαύλο. Έκπληξη της παράστασης η κ. Μαριάνθη Σοφινάκη (Αίτσα Αντωνάκου) στον πρώτο της, αν δεν κάνω λάθος, δραματικό ρόλο, όχι μόνο ανταποκρίθηκε μ' ευαισθησία στις δονήσεις αλλά δημιούργησε «παίζοντας» με το κάπως θαλό προσωπείο της ηρωίδας, ένα ολοκληρωμένο, σχεδόν Τσεχωφικό τοπίο ανθρώπινης μοναξιάς κι ερήμωσης. Η Τάνια Σαββοπούλου (Γλυκερία) μέτρησε με γνώση, τεχνική, το ταλέντο της, πάνω στη σκηνη τέη κουρασμένα δήματα της «πιστής ψυχής».

Ο κ. Φίλιππος Σοφινιάς (Ανδρέας Ποριώτης) είχε ουσία και «ψήχα». Σκηνογραφία (κ. Γούλια Γαζετοπούλου), κοστούμια (κ. Λύντια Γραβδάνη) ισορρόσαν το «μέσα» χώρο. Η μουσική επένδυση (κ. Φίλιππος Σοφινιάς) κατάλληλου κλίματος.